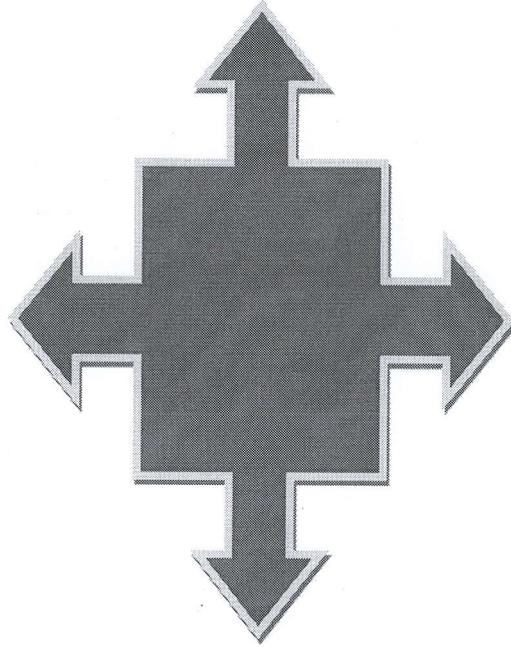

नेपाल सरकार
जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४,
को दफा ५(३)

बमोजिम जल तथा ऊर्जा आयोगको
सचिवालयद्वारा

सार्वजनिक गरिएको विवरण

(कार्तिक-पौष, २०८२)

१. परिचय:

जल तथा ऊर्जा स्रोतको एकिकृत विकास, व्यवस्थापन एवं ब्यापक उपयोग गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०३२ मा नेपाल सरकारले जल तथा ऊर्जा आयोगको गठन गरी वि.सं. २०३८ देखि स्थायी सचिवालय समेतको स्थापना गरेको हो । मिति २०४९।३।१५ र मिति २०५५।९।२० मा नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम यस आयोग र सचिवालयको संगठनात्मक स्वरूप एवं कार्यक्षेत्रमा गरिएकोमा हाल मिति २०८२/०३/२३ को नेपाल सरकारको निर्णयानुसार साविकको जलस्रोत अनुन्धान तथा विकास केन्द्र समेत यस आयोग मातहत हुने गरि तीन वटा नदी वेसिन कार्यालयहरू रहने गरी आयोगको संगठनात्मक स्वरूप परिमार्जन गरी आयोगलाई देशमा विद्यमान जलस्रोत र ऊर्जाको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि दीर्घकालीन तथा अल्पकालीन नीति/रणनीति निर्माण, आयोजनाहरूको पहिचान/छनोट एवं कार्यान्वयनमा सम्बद्ध सरकारी/गैर सरकारी निकायहरूको साथै दातृ संस्थाहरूसंग समेत समन्वय कायम गरी स्रोतहरूको स्थिति, आवश्यकता तथा प्राथमिकता निर्धारण गर्ने, विभिन्न प्रयोगकर्ताहरूलाई जल तथा ऊर्जा क्षेत्रमा नेपाल सरकारलाई राय सल्लाह उपलब्ध गराउने केन्द्रीय सरकारी निकायको रूपमा स्थापित गरिएको छ ।

२. जल तथा ऊर्जा आयोगको संरचना

(क)	उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्री /राज्य मन्त्री	- अध्यक्ष
(ख)	सदस्य (जलस्रोत हेर्ने) राष्ट्रिय योजना आयोग	- सदस्य
(ग)	सचिव, उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	- सदस्य
(घ)	सचिव, अर्थ मन्त्रालय	- सदस्य
(ङ)	सचिव, शहरी विकास मन्त्रालय	- सदस्य
(च)	सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	- सदस्य
(छ)	सचिव, खानेपानी मन्त्रालय	- सदस्य
(ज)	सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	- सदस्य
(झ)	सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	- सदस्य
(ञ)	सचिव, कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय	- सदस्य
(ट)	सचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय	- सदस्य
(ठ)	सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	- सदस्य
(ड)	सचिव, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	- सदस्य
(ड)	गैर सरकारी क्षेत्रबाट ख्याति प्राप्त जलस्रोत तथा उर्जा विशेषज्ञहरू मध्येबाट नेपाल सरकारद्वारा मनोनित दुई जना	- सदस्य
(ढ)	डीन, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिंग अध्ययन संस्थान	- सदस्य
(ण)	अध्यक्ष, नेपाल इन्जिनियर्स एसोसियेशन	- सदस्य
(त)	प्रतिनिधि, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ	- सदस्य
(थ)	सचिव, जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालयका	- सचिव सदस्य

३. आयोगको उद्देश्यः

आयोगको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछः-

- क) जल तथा ऊर्जा क्षेत्रको दीर्घकालीन/ आवधिक योजनाहरूमा समावेश गरिने उद्देश्य तथा नीति निर्धारणमा तालुक मन्त्रालयहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने।
- ख) सिंचाइ, जलविद्युत, खानेपानी, पानीको औद्योगिक उपयोग, बाढी व्यवस्थापन र जलपरिवहन सम्बन्धी बहुउद्देश्यीय (ठूला तथा मझौला मात्र) र ठूला तथा मझौला परियोजना प्रवर्द्धन र विकास एवं यस क्षेत्रको वातावरणीय पक्षको संरक्षण समेतका विषयहरूमा सम्बन्धित निकायहरूलाई राय, परामर्श एवं पथ प्रदर्शन गर्ने।
- ग) जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रको नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने।
- घ) जलस्रोत तथा ऊर्जा संग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय तथा बहुपक्षीयहरूमा राय सल्लाह तथा परामर्श दिने।
- ङ) जलस्रोत तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय विषयहरूमा राय सल्लाह तथा परामर्श दिने।

५. आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार

- नेपाल सरकारबाट स्वीकृति हुनु पूर्व बहुउद्देश्यीय, ठूला तथा मझौला जलस्रोत परियोजनाहरूको पुनरावलोकन गर्ने, गराउने र कार्यान्वयनको लागि सिफारिस गर्ने।
- नेपाल सरकारको प्राथमिकता र लक्ष्य अनुरूप जलस्रोत तथा विद्युत विकास सम्बन्धी विविध पक्षहरूको अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण तथा विश्लेषण गरी आवश्यक नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकाससित सम्बन्धित द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय आयोजनाहरूको विश्लेषण गर्ने, गराउने र सो सम्बन्धमा नीति तर्जुमा गर्ने तथा त्यस्ता आयोजनाहरूको विस्तृत अध्ययन विश्लेषणको पुनरावलोकन गर्ने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी आवश्यक कानून तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रका राष्ट्रिय र क्षेत्रगत नीतिहरूमा सामन्जस्य एवं समन्वय गर्ने, गराउने।

६. सचिवालयको काम कर्तव्य र अधिकार

- राष्ट्रिय जलस्रोत विकास परिषद्को सचिवालयको काम गर्ने।
- एकिकृत जलस्रोत विकास सम्बन्धी नीति निर्माणमा एकरूपता एवं समन्वय ल्याउन राष्ट्रिय जल योजना इकाईको रूपमा काम गर्ने। ईकाईको मुख्य कामको रूपमा राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति तर्जुमा, सोको समसमायिक सुधार र कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन रहनेछ।
- जलस्रोत तथा ऊर्जाको आवश्यकता (तत्कालीन र भविष्यको समेत) अध्ययन गर्ने, गराउने।
- समन्वयात्मक रूपमा जल तथा ऊर्जास्रोतको सर्वेक्षण र अन्वेषण कार्य गर्ने, गराउने।
- बहुउद्देश्यीय जलस्रोत सम्बन्धी परियोजनाहरूको नीतिगत अध्ययन तथा नदी बेसिनहरूको जलस्रोत सम्बन्धी गुरु योजना अध्ययन कार्य गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत क्षेत्रका सम्पूर्ण बहुउद्देश्यीय, ठूला तथा मझौला परियोजना तर्जुमामा समन्वयकर्ताको काम गर्ने। जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय रूपमा भइरहेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास एवं सन्धि सम्झौताहरूको अध्ययन, अनुसन्धान एवं विश्लेषण गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी आर्थिक, सामाजिक, प्राविधिक एवं वातावरणीय निर्देशिकाहरू तयार गर्ने कार्यमा सहयोग तथा परामर्श उपलब्ध गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा आयोजनाहरूको बारेमा अन्य निकायहरूबाट तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूको अध्ययन गरी राय, सुझाव दिने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विभिन्न वातावरणीय, सामाजिक, आर्थिक, लैङ्गिक विषयहरूको अध्ययन, मूल्याङ्कन र विश्लेषण गरी गराई सोही अनुरूप परियोजनाहरूको परिमार्जन गर्न, गराउन सुझाव दिने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विविध पक्षमा नेपाल सरकारद्वारा निर्देशित अन्य कार्यहरू गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा जलविद्युत परियोजनाहरूको वातावरणीय, सामाजिक र आर्थिक प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने।
- आयोगका निर्णयहरू कार्यान्वयन एवं दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने।
- आयोगद्वारा गरिएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायहरूलाई अनुरोध गर्ने, कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी आयोगमा प्रतिवेदन पेश गर्ने।

- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्कहरू संकलन, व्यवस्थापन तथा प्रवाह गर्ने। सचिवालयबाट तयार गरिएका अध्ययन प्रतिवेदन एवं संकलित तथ्याङ्कहरू आवश्यकता तथा औचित्यताको आधारमा उपलब्ध गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विभिन्न विषयहरूमा हुने छलफलमा भाग लिन नेपाल सरकारको निकायहरू तथा अन्य व्यक्तिहरूलाई आमन्त्रण गर्ने।
- वार्षिक कार्य योजना र बजेट तयार गरी नेपाल सरकारको स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने।
- आयोगको बैठकमा छलफल हुने विषयको कार्यसूची एवं तत्सम्बन्धी विवरण तयार गरी बैठक सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने।
- देशको जलस्रोत तथा ऊर्जा स्रोतको संरक्षण, विकास सम्बन्धी विभिन्न लाभदायक र उपयोगी कार्यक्रमहरू तयार गर्ने, गराउने।
- स्वदेश तथा विदेशमा प्रकाशित जलस्रोत तथा ऊर्जा संग सम्बन्धित अध्ययन, प्रतिवेदन पुस्तक, पुस्तिका, जर्नल एवं प्रकाशनहरू संकलन गरी पुस्तकालयको सञ्चालन गर्ने।
- आयोगद्वारा निर्देशित अन्य कामहरू गर्ने, गराउने।

७. सचिवालयका विभिन्न महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

क. जलस्रोत महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू

१. सम्पूर्ण नदी बेसिन अध्ययन गरी जलस्रोतको परिमाणको सन्तुलनको अध्ययन कार्य जारी राख्ने।
२. नदी बेसिनहरूको अध्ययनहरूसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क/सूचना/प्रतिवेदनहरू उपलब्ध गर्ने।
३. डिजाइन निर्देशिका तयार गरी प्रविधिको उन्नतिसंगै पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने।
४. Inter Basin Transfer को संभाव्यता अध्ययन गरी बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरूको पहिचान गर्ने।
५. नदीहरूको जलप्रवाहको अनुमान गर्ने प्रक्रियाहरूको विकास गर्ने।
६. नेपाल सरकारबाट सन्चालित मौजुदा तथा सम्पन्न भैसकेका सिंचाइ आयोजनाहरूको शिघ्र मुल्यांकन (Rapid Appraisal) गरी अधिकतम उपलब्धि गराउन सुझावहरू पेश गर्ने।
७. जलस्रोत गुरुयोजनामा सघाउ पुर्याउने तथा जलस्रोत क्षेत्रको आवधिक योजनाहरूको मस्यौदा गर्ने।
८. डिजाइन निर्देशिकाहरू तयार गरी प्रविधिको उन्नतिसंगै पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने।
९. महाशाखासँग संबन्धित विषयमा प्रगति विवरण तयार गरी अन्य आवश्यक Document तयार गर्ने।
१०. महाशाखाका भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार एवं मर्मत गर्ने।
११. संकलित तथ्य विवरण, नक्सा, आदिको प्रयोगबाट जलस्रोतको उपयुक्त प्रयोगको लागि बेसिन विकास अध्ययन कार्य चालु राख्ने।
१२. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

ख. ऊर्जा महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

१. घरेलु, उद्योग, यातायात, कृषि लगायतका क्षेत्रहरूमा ऊर्जा आपूर्ति बारे प्रारम्भिक पूर्वानुमान सम्बन्धी अध्ययन गर्ने र प्रतिवेदनहरू तयार गर्ने।
२. परम्परागत ऊर्जा, व्यापारिक ऊर्जा, तथा वैकल्पिक ऊर्जा स्रोतको बारेमा जनचेतना वृद्धि गर्न र निजी क्षेत्रलाई यसमा आकर्षित तुल्याउन सन्चारको माध्यमबाट प्रचार प्रसार गर्ने, सार्वजनिक प्रदर्शनी गर्ने तथा उपयुक्त तालिम दिने जस्ता कार्यक्रमहरू तयार गर्ने।
३. व्यापारिक ऊर्जा, परम्परागत ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्य सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रसित सम्पर्क समन्वय राखी कार्य सन्चालन गर्ने।
४. ऊर्जाको न्यूनतम प्रयोग गर्न र इन्धनको आयात घटाउने बारेमा ऊर्जाको प्रभावकारी मापदण्ड तयार गर्ने तथा न्यूनतम लागतमा अधिकतम ऊर्जा खपत गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गर्ने/गराउने।
५. साना जलविद्युत योजनाहरूमा निजी क्षेत्रलाई आकर्षित तुल्याउन मागको प्रारम्भिक अनुमान तयार गर्ने तथा स्थलगत अध्ययन गरी रिपोर्टहरू तयार पार्ने।
६. ऊर्जा विकास गर्ने सन्दर्भमा खानी विभाग र अन्य सरकारी, गैरसरकारी निकायमा सम्पर्क राखी उपयोगी तथ्यांक विवरण संकलन गर्ने।
७. विकासशील र विकासोन्मुख राष्ट्रको ऊर्जाको क्षेत्रमा भएको विकासका गतिविधि र अनुमानबाट ऊर्जा खपतमा पर्ने जाने प्रभाव बारे अध्ययन कार्य जारी राख्ने र नेपालको सन्दर्भमा उपयुक्त कार्य नीति अवलम्बन गर्न प्रतिवेदन तयार गर्ने।
८. महाशाखाका अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार एवं मर्मत गर्ने।
९. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

ग. सामाजिक तथा वातावरण महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

१. जलस्रोत तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित विभिन्न परियोजनाहरूको सामाजिक, आर्थिक एवं वातावरणीय पक्षको अध्ययन/अनुसन्धान गरी वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव आउन नदिन उपयुक्त राय/सुझाव सहित प्रतिवेदन तयार गर्ने।
२. जलविद्युत सिंचाइ तथा जल र ऊर्जासित सम्बन्धित विभिन्न योजनाहरूबाट वातावरणीय प्रभाव पार्ने नदिन वा न्यूनिकरण गर्न सुझाव सहितको निर्देशिका तयार गर्ने।
३. हिमताल विष्फोटनबाट उत्पन्न बाढी प्रकोप (GLOF) को कार्यमा समन्वय र सुपरीवेक्षण गर्ने
४. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित योजनाको सम्बन्धमा आवश्यक नीति र कार्यक्रम तयार गर्न राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय तथा अन्य सरकारी र गैरसरकारी निकायसित सम्पर्क कायम राखी कार्य गर्ने।
५. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित योजना र कार्यक्रमहरूको आर्थिक तथा वित्तीय क्षेत्रको पुनरावलोकन कार्य गर्ने र प्राप्त सामाग्रीको आधारमा उपयुक्त वित्तीय नीति तर्जुमा गर्ने।
६. आयोजनाहरूको (Cost Benefit Analysis) कार्य गर्ने।
७. विभिन्न क्षेत्रगत (Gross Domestic Product) को अध्ययन गर्ने।
८. ऊर्जा आयात, निर्यातको लागत राख्ने, तेलको विश्व मूल्य वारेमा अध्ययन गर्ने र अद्यावधिक विवरण तयार गर्ने।

९. जलस्रोत र ऊर्जासंग सम्बन्धित महिला कार्यक्रमहरू सन्चालन गर्ने, तथा महिला सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्ने।
१०. महिला सहभागिता सम्बन्धी निर्देशिका पुस्तिका तयार गर्ने।
११. वृक्षारोपण कार्यक्रममा सघाउ पुऱ्याउने र यस बारेमा समयानुकूल सुधार ल्याउन आवश्यक अनुसन्धान गर्ने।
१२. महाशाखा अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको स्याहार, संभार मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
१३. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

घ. कानून तथा प्रशासन महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

१. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित कानूनहरूको ब्याख्या सम्बन्धी राय माग भई आएमा सम्बन्धित निकायहरूमा संपर्क गरी शुरु कार्यवाही गर्ने र स्वीकृत बमोजिम निर्णयको जानकारी दिने।
२. मन्त्रालयमा र सचिवालयका अन्य शाखाहरूलाई आवश्यकता अनुसार कानूनी सल्लाह पुऱ्याउन शुरु कारवाही गर्ने।
३. जल तथा ऊर्जा सम्बन्धी ऐन, नियम सम्बन्धमा कायम भइसकेका राय वा ब्याख्याहरूको विवरण लगत अद्यावधिक राख्ने।
४. सर्वोच्च अदालतबाट जल तथा ऊर्जा सम्बन्धमा नजिर कायम हुने निर्णयहरूको लगत अद्यावधिक राख्ने।
५. जल तथा ऊर्जा सम्बन्धी द्विपक्षीय सन्धी, सम्झौताहरूको अध्ययन गरी तत्सम्बन्धमा आवश्यक परामर्श दिने।
५. महाशाखा अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको स्याहार, संभार मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
६. अधिनस्थ कार्यको कार्यप्रगति विवरण तयार गर्ने।
७. सीमा नदीको विविध एवं कानूनी पक्षको कार्यमा अध्ययन गर्ने र आवश्यक राय प्रदान गर्ने।
८. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

द. आयोगले प्रदान गर्ने सेवा:

- क. माथी बुँदा नं. ५ र ६ मा उल्लिखित कार्य क्षेत्र/काम कर्तव्य अधिकार अन्तर्गतका कार्यहरू, र
- ख. सचिवालयको दैनिक प्रशासन संचालन सम्बन्धी कार्य ।

९. सचिवालयको महाशाखा र जिम्मेवार अधिकारी:

जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय

सि.न.	महाशाखा/शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१.	जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय	सचिव श्री दीनानाथ मिश्र	४२११४२३
२.	जलश्रोत महाशाखा	सह-सचिव श्री टिकाराम बराल	४२११४१९
	बेसिन योजना शाखा	सि.डि.इ श्री सविना खर्बुजा इन्जिनियर श्री गायत्री जोशी	४२११४२०
	मोडलिङ तथा निर्णय प्रणाली शाखा	सि.डि.हा. डा. कपिल ज्ञवाली	
	भूमिगत जलस्रोत शाखा	-	
	अनुगमन नियमन तथा समन्वय शाखा	सि.डि.इ श्री दिनकर खनाल इन्जिनियर श्री अनिश प्रधान	
३.	ऊर्जा महाशाखा	सह-सचिव श्री जीबछ मण्डल	४२११४२८
	ऊर्जा मोडलिङ शाखा	वरिष्ठ ऊर्जा अधिकृत श्री अशोक कुमार चौधरी	
	ऊर्जा दक्षता तथा नवीकरणीय ऊर्जा शाखा	सि.डि.इ. श्री मनीषा महर्जन	
	जलबिद्युत तथा व्यापारिक ऊर्जा शाखा	इन्जिनियर श्री प्रविन चौधरी	
४.	सामाजिक तथा वातावरण महाशाखा	सहसचिव डा. जगदिश्वर कर्माचार्य	४२११४१८
	वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन शाखा	सि.डि.इ.जि. श्री श्रीकमल द्विवेदी	
	सामाजिक लैङ्गिक तथा आर्थिक विश्लेषण शाखा	वरिष्ठ समाजशास्त्री श्री भोजेन्द्र अर्याल अर्थशास्त्री श्री राज कुमार झा	
	जलस्रोत संरक्षण तथा व्यवस्थापन शाखा	सि.डि.इ. जयराम प्रजापति	
५.	कानून तथा प्रशासन महाशाखा	सहसचिव डा. जगदिश्वर कर्माचार्य/ श्री जीबछ मण्डल	४२११४२९
	प्रशासन शाखा	शा.अ. श्री सुवेक्षा मल्ल शा.अ. श्री अशोक कुमार आचार्य पुस्तकालय अधिकृत श्री प्रतिक्षा शाक्य ना.सु श्री पुनम पन्त ना.सु सुरेश विष्ट कम्प्यूटर अपरेटर श्री लक्ष्मण प्रसाद पन्त	४२११४१७
	आर्थिक प्रशासन शाखा	उपसचिव(लेखा) श्री बसन्त राज सिग्देल लेखापाल श्री गिता न्यौपाने पोख्रेल	४२११४२२

(Handwritten signature)

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र

सि.न.	महाशाखा/शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१.	जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र	कार्यकारी निर्देशक श्री संजीव बराल	५४३५४०७
२.	जलस्रोत प्रविधि तथा मापदण्ड विकास शाखा	इन्जिनियर श्री सन्दिप कुमार खड्का इन्जिनियर श्री निरञ्जन कुमार भट्टराई इन्जिनियर श्री सुसन श्रेष्ठ इन्जिनियर श्री संरक्षण थापा	
३.	जनशक्ति विकास तथा जलस्रोत अनुसन्धान शाखा	सि.डि.इ. श्री रवि शाक्य पुस्तकालय अधिकृत श्री महेश खनाल	
४.	जलवायु विपद् तथा प्रयोगशाला शाखा	सि.डि.इ.जि. डा. अनन्तमान सिंह प्रधान हाइड्रोजियोलोजिष्ट श्री सन्तोष सिलवाल हाइड्रोजियोलोजिष्ट श्री बलराम उपाध्याय	
५.	प्रशासन शाखा	कम्प्यूटर अपरेटर श्री कुशल आचार्य नायब सुब्बा श्री कमला पौडेल नायब सुब्बा श्री कृष्ण प्रसाद पोखरेल	
६.	आर्थिक प्रशासन शाखा	लेखा अधिकृत श्री ईशा बुढाथोकी	

१०. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:

सूचना मागको निवेदन दिँदा कुनै शुल्क वा दस्तुर लाग्दैन।

क. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर:

- सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली २०६५ को नियम ४ बमोजिमको र
- अन्य विशेष कानूनले तोके बमोजिमको दस्तुर

ख. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने अवधि

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधि भित्र र
- अन्य विशेष ऐन नियमले अवधि तोकेकोमा सोही बमोजिमको अवधि।

११. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

क. निर्णय प्रक्रिया सम्बन्धमा:

१. आयोगले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा सरकारी निर्णय प्रकृया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम।
२. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम

ख. निर्णय गर्ने अधिकारी सम्बन्धमा:

१. सचिवालयले सम्पादन गर्ने नीतिगत एवं अन्य कार्य सम्बन्धमा:

- मन्त्री परिषद्मा प्रस्ताव पठाएर।
- माननीय ऊर्जा मन्त्रीस्तरबाट।
- जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवस्तरबाट
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम, र
- अन्य विशेष ऐन नियमले सचिवले गर्ने भनी तोकेका कामहरू सचिवले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको पदाधिकारीहरूले।

१२. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

क. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गर्ने सूचना सम्बन्धमा सचिवालयका सचिव।

१३. आयोगको सचिवालयले गरेका केही महत्वपूर्ण कार्यहरू

१. राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति, २००२ र सो अनुसारको राष्ट्रिय जल योजना, २००५
२. हिमताल तथा त्यसको विष्फोटनबाट उत्पन्न बाढीको प्रभाव (सन् १९८५ देखि १९९५ सम्म, तर हाल पनि केही काम भइरहेको),
 - नेपालको हिमालय क्षेत्रमा भएका विभिन्न हिम नदी तथा हिमतालहरूको सर्वेक्षण, अनुसन्धान तथा अनुगमन गरिएको, ८ हिमतालको प्रारम्भिक अध्ययन र च्छो रोल्पाको विस्तृत अध्ययन,
३. जलउपयोग सूची (१९९०-२०००),
 - नेपालका ७५ जिल्लाको विभिन्न क्षेत्रमा गरिएको जल उपयोगको सूची तयार गरिएको (तीन दशक अघि, अद्यावधिक गर्नु पर्ने),
४. ऊर्जा खपत तथा आपूर्तिको अध्ययन एवं दीर्घकालीन प्रक्षेपण अध्ययन प्रतिवेदन
५. जल तथा ऊर्जाको दीर्घकालीन भिजन तर्जुमा कार्य आदि
६. विद्युत माग प्रक्षेपण (२०१५-२०४०)
७. राष्ट्रिय जलस्रोत नीति २०७७
८. नदी बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना, २०८१
९. सिँचाइ तथा नदी व्यवस्थापन गर्न बनेको विद्येयक, २०८२ मस्यौदा परिमार्जन

१४. आयोगको सचिवालयबाट यस आ.व. २०८२/०८३ मा सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरू

जलस्रोत महाशाखा:

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	यस आ.व.को हाल सम्मको प्रगति
जल तथा उर्जा आयोगको सचिवालय बजेट उपशीर्षक नं : ३०८२१०१२				
११.५.३४.३	काठमान्डौ बिश्वविद्यालयसँग MOU/LoA गरी हिमनदी सम्बन्धि अध्ययन अनुसन्धान गर्ने	३११३५	वटा	प्रगति नभएको
११.५.३८.१५०	नेपालका नदीहरूको बर्गिकरण गरी सुची तयार गर्ने,	३११३५	वटा	प्रस्ताव(RFP) माग गरिएको
११.५.४०.२७१	बाढी, खडेरी र जलवायु विश्लेषण सम्बन्धि अध्ययन कार्य	३११३५	प्र.श.	कार्य सम्पन्न भइसकेको
११.५.४०.२७२	काठमान्डौ उपत्यकामा पानीमा मागमा आधारित बहु जलस्रोतहरूको अधिकतम उपयोगको लागि मोडेलको विकास कार्य	३११३५	प्र.श.	कार्य सम्पन्न भइसकेको
११.५.४०.२८४	हरित जलवायु कोष लाई नदि बेसिन योजना कार्यान्वयनमा क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि प्रस्तावको तयारी गर्ने कार्य	३११३५	प्र.श.	प्रगति नभएको
११.६.१६.१४२	जल शुशाशनमा GEDSI आयामको अध्ययन गर्ने	३११३५	वटा	प्रस्ताव(RFP) माग गरिएको
११.५.४०.३५७	जलस्रोत सँग सम्बन्धित राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय सभा सम्मेलन, सेमिनार मा भाग लिन जान	३११२२	संख्या	प्रगति नभएको
११.५.३८.१५६	जलस्रोतको गुणस्तर जाँच गर्ने	३११३५	संख्या	प्रस्ताव(RFP) माग गरिएको
११.५.४०.२८८	नेपालको जलविद्युतको प्रणालीहरूमा जलउत्पन्न	३११३५	प्र.श.	कार्य सम्पन्न भइसकेको

	प्रकोपको जोखिमको बारेमा अध्ययन कार्य।			
११.६.१६.१२६	बाँधको सुरक्षा सम्बन्धमा आवश्यक मापदण्ड, निर्देशिका, मार्गदर्शन तयार गर्ने	३११३५	वटा	कार्यसूची तयार भएको
११.६.१६.१४१	जलविद्युत विकास गुरुयोजना एवं माग र बजारको विश्लेषण गरी चरणबद्ध रूपमा विकास गर्नुपर्ने आयोजनाको प्राथमिकता सहितको सूची तयार गर्ने ।	३११३५	वटा	प्रगति नभएको
११.५.४०.३५७	जलस्रोत संग सम्बन्धित राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय सभा, सम्मेलन, सेमिनार (World Water Council, World Water Forum, NARBO, ICOLD, COP आदि) मा भाग लिन जान	३११३५	संख्या	प्रगति नभएको
११.५.४०.३०१	जल पथान्तरण जलस्रोत आयोजनाहरूको लाँभ/उपलब्धी बाँडफाँड सम्बन्धमा कार्यविधि तयार गर्ने कार्य।	३११३५	प्र.श.	प्रगति नभएको
११.६.१६.१४४	अन्तरप्रदेशीय तथा सीमावर्ती नदीहरूमा जलस्रोतको समतामूलक बाँडफाँड र व्यवस्थापनको लागि संयन्त्र/ढाँचाको अध्ययन	३११३५	वटा	प्रगति नभएको
११.३.१७.२१	जलस्रोत सम्बन्धि सूचना तथा तथ्यांक प्रणालीको स्थापना एवम व्यवस्थापनका लागि सर्भर, यु.पी.एस., आदी खरिद तथा जडान	३११२२	वटा	प्रगति नभएको
११.५.३४.२	जलस्रोतको विकास र व्यवस्थापन, लाभको न्यायोचित बाँडफाँट, जल सुरक्षा जस्ता विषयमा विश्वविद्यालय वा अध्ययन संस्था मार्फत् शोध, अध्ययन गर्ने/गराउने	३११३५	वटा	प्रगति नभएको

११.५.३८.१४९	नदी तथा खोलाको सिमा क्षेत्र निर्धारणको आधार तयार गर्ने	३११३५	वटा	प्रगति नभएको
११.५.३८.१५३	Guidelines for Design and Construction of River Training Works	३११३५	वटा	प्रगति नभएको
	जम्मा			
कार्यक्रम / आयोजनाको नाम : नदि बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना तर्जुमा आयोजना बजेट उपशीर्षक नं : ३०८२१०१३				
११.५.४०.८	नदि बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना तर्जुमा एवं रणनीतिक वातावरणीय तथा सामाजिक मुल्यांकन अध्यायन कार्य	३११३५	प्र.श.	प्रगति नभएको
११.५.४०.३२७	नदि बेसिन योजनाको कार्यन्वयन सम्बन्धमा सरोकारवाला संग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	३११३५	पटक	सम्झौता भई कार्य शुरू भएको
११.६.१६.१२७	जलस्रोतको उपलाब्धता, आपूर्ति, माग, पहुँच र उपयोग सम्बन्धि वर्तमान अवस्थाको अध्ययन गरी जलस्रोतको लगत राख्ने निर्देशिका तयार गर्ने	३११३५	वटा	प्रस्ताव माग गरिएको
११.६.१३.१	नदी बेसिन कार्यालय कर्णाली कार्यालयको लागि फर्निचर	३११२३	पटक/संख्या	नदि बेसिन कार्यालय संचालन पश्चात सुरु हुने
११.५.४०.३१५	थिग्रेनि व्यवस्थापन योजना तयारी कार्य।	३११३५	प्र.श.	प्रस्ताव(RFP) माग गरिएको
११.५.४०.३३६	MIKE SHE and MIKE Hydro BASIN मोडेलको तालिम	३११३५	वटा	कार्यसूची तयार भएको

११.६.१६.१०८	Decision Support System (DSS)को अपग्रेड तथा संचालन	३११३५	पटक	प्रगति नभएको
११.६.१६.१०९	माइक सफ्टवेयरको लाइसेन्स (License)अपडेट तथा अपग्रेड गर्ने।	३११३५	पटक	प्रगति नभएको
११.६.१६.१२८	जलस्रोतको परीक्षण (वाटर अडिट) को निर्देशिका तयार गर्ने	३११३५	वटा	प्रस्ताव माग गरिएको
११.६.१६.१२९	महाकाली बेसिन/उप-बेसिनहरुमा जलस्रोतको लगत राख्ने	३११३५	वटा	स्रोत सहमतिको लागि राष्ट्रिय योजना आयोग पठाईएको
११.६.१६.१३०	कर्णाली नदी बेसिन/उप-बेसिनहरुमा जलस्रोतको लगत राख्ने	३११३५	वटा	
११.६.१६.१३१	गण्डकी नदी बेसिन/उप-बेसिनहरुमा जलस्रोतको लगत राख्ने	३११३५	वटा	
११.६.१६.१३३	कोशी नदी बेसिन/उप-बेसिनहरुमा जलस्रोतको लगत राख्ने	३११३५	वटा	
११.६.१६.१३७	पश्चिम राप्ति, बबई, बागमती, कमला, कन्काई र मेची नदी बेसिन/उप-बेसिनहरुमा जलस्रोतको लगत राख्ने	३११३५	वटा	
११.६.१६.१३८	दक्षिणी ब्लकका नदीहरुको बेसिन/उप-बेसिनहरुमा जलस्रोतको लगत राख्ने	३११३५	वटा	
११.६.१६.१४३	पश्चिम राप्ती/बबई नदी बेसिन योजनाको कार्यान्वयन योजना तयार गर्ने	३११३५	वटा	
११.६.१३.१	नदी बेसिन कार्यालय कोशी कार्यालयको लागि फर्निचर	३११२३	पटक/संख्या	नदी बेसिन कार्यालय संचालन पश्चात सुरु हुने
११.६.१३.१	नदी बेसिन कार्यालय गण्डकी कार्यालयको लागि फर्निचर	३११२३	पटक/संख्या	नदी बेसिन कार्यालय संचालन पश्चात सुरु हुने

ऊर्जा महाशाखा:

क्र.स.	कार्यक्रम क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	प्रथम चौमासिक प्रगति विवरण
1	११.५.४०.२१ ४	विद्युत आयोजनाको निर्माण र संचालनको क्रममा देखिएको समस्या/ जोखिमहरूको समाधान तथा व्यवस्थापनका लागि अवलम्बन गरिएका उपाय र सिकाई अद्यावधिक गर्ने	परामर्शदातासँग सम्झौता भई Inception Report स्वीकृत भएको।
2	११.५.४०.३३ ८	उर्जन परीक्षण निर्देशिकाको प्रचार प्रसार एवं वितरण कार्य (कोशी र सुदूरपश्चिम प्रदेश)	TOR तथा लागत अनुमान तयारीको कार्य भईरहेको।
3	११.५.४०.३५ २	आ.व. 2081-82 को उर्जा सर्वेक्षण सारंश प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी अध्ययन कार्य	Request for Proposal जारी गरी प्रस्ताव माग गरिएको।

सामाजिक तथा वातावरण महाशाखा:

क्र.स.	कार्यक्रम क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	प्रथम चौमासिक प्रगति विवरण
1	११.५.४०.३४ ०	पुस्तकालयका प्रतिवेदनहरू डिजिटलाईजेसन गर्ने।	डिजिटलाईजेसन को लागि TOR तथा Estimate तयार भएको।
2	११.५.४०.३४ ६	पानि लगायतका सबै स्रोत साधनहरूको व्यवस्थापन तथा उचित प्रयोग र राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय परिस्थितिको विषलेशन गर्दै प्रतिस्पर्द्धि कृपी उत्पादन र उत्पादकत्व सम्बन्धि अध्ययन।	TOR तयारीको कार्य भईरहेको।
3	११.५.४०.३४ ७	नेपालमा भूमिगत जलस्रोतको अवस्था, परिमाण र गुणस्तर सम्बन्धि अध्ययन कार्य।	TOR तथा Estimate तयारीको कार्य भईरहेको।
4	११.५.४०.३४ ९	जलविद्युत सिंचाइ तथा जल र ऊर्जासित सम्बन्धित विभिन्न योजनाहरूबाट वातावरणीय प्रभाव पार्न नदिन वा न्यूनीकरण गर्न सुझाव सहितको निर्देशिका तयार गर्ने।	TOR तथा Estimate तयारीको कार्य भईरहेको।
5	११.५.४०.३५ ०	जलस्रोत विकास आयोजनाहरूसँग सम्बन्धित सामाजिक जोखिम र फाइदाहरूको पहिचान र विश्लेषण सम्बन्धि अध्ययन।	TOR तथा Estimate तयारीको कार्य भईरहेको।

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र:

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्रबाट यस आ. व. २०८२/८३ को २०८२ साउनदेखि २०८२ पुससम्म सम्पन्न भएका मुख्य कार्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- क) नमुना योजना निर्माण कार्य अन्तर्गत रानीसवारा सोलार लिफ्ट, नुवाकोटको कार्य भइरहेको,
- ख) Smart Irrigation Project, Dhading को Scheduling को कार्य भइरहेको,
- ग) Maharani Jhoda smart ISP – Jhapa को Joint Survey सम्पन्न भई डिजाइन स्विकृतिको चरणमा रहेको,
- घ) Investigation Deep Tubewell अन्तर्गत तेमाल, काभ्रे र पाखिबास, धनकुटाको कार्य सम्पन्न भएको,
- ङ) Impact study on encroachment in command area of irrigation project (Bagmati, Manusmara and Jhanja Irrigation Project) को सम्झौता भएको,
- च) Spring Inventory अन्तर्गत भानु न.पा., तनहुँको सम्झौता भएको,
- छ) Geographic object-based image analysis for landslide identification using machine learning in the eastern area of Nepal सम्झौता भएको।

यी बाहेक जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रका विषयमा आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान, राय परामर्श उपलब्ध गराउने एवं सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरु संगको सहकार्यमा विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठि तथा अन्य जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने कार्यहरु।

१५. लेखा शाखाको खर्चको फाँटवारी (२०८२ पौष मसान्तसम्म)

आ.व. २०८२/८३ दोस्रो त्रैमासिक अवधिसम्मको (२०८२ साउन देखी माघ महिना सम्मको)

सि.नं.	व.उ.शि.नं.	कार्यक्रम	बिनियोजन बजेट	खर्च	प्रगति प्रतिशत	कैफियत
१	३०८२१०१२३	जल तथा ऊर्जा आयोग चालु	५१,६००,०००.००	१६,८९८,२३२.००	३२.७५	
२	३०८२१०१२४	जल तथा ऊर्जा आयोग पूजिगत	१०६,१००,०००.००	५,२०४,३३२.४०	४.९१	
३	३०८२१०१३३	नदि बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुर्योजना चालु	२,३६०,०००.००	१६१,४९२.००	६.८४	
४	३०८२१०१३४	नदि बेसिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुर्योजना पूजिगत	५९,७४३,०००.००	०.०	०.००	
		जम्मा	२१९,८०३,०००.००	२२,२६४,०५६.४०	१०.१३	

चालु	५३,९६०,०००.००	१७,०५९,७२४.००	३१.६१६
पूजिगत	१६५,८४३,०००.००	५,२०४,३३२.४०	३.१३८

(Signature)

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्रबाट २०८२ साउनदेखि २०८२ पुससम्मको खर्च निम्नानुसार रहेको छः

जलस्रोत तथा ऊर्जा अनुसन्धान केन्द्र	विनियोजित बजेट (रु लाखमा)	खर्च (रु लाखमा)	वित्तीय प्रगति (वार्षिक)
पूँजीगत	९३३.००	०.००	
चालु	२१५.२५	९७.२४	
जम्मा	११४८.२५	९७.२४	८.४७%

१६. आयोगसँग संलग्न संघ/संस्थाहरुको विवरणः

यस सचिवालयको सचिवालयले निम्नानुसारका संघ संस्थाहरूसँग पनि संलग्न रही कार्य गरिरहेको छः

- (१) International Commission on Large Dam (ICOLD)
- (२) World Energy Council (WEC), सदस्यको रूपमा रहेको ।
- (३) Nepal Water Partnership: Global Water Partnership को नेपाल इकाई सदस्यको रूपमा कार्यरत
- (४) World Bank
- (५) Asian Development Bank (ADB)
- (६) Network of Asian River Basin Organizations (NARBO)
- (७) Water Environment Partnership in Asia (WEPA)
- (८) The Common wealth Scientific Industrial Research Organization (CSIRO)
- (९) Program for Aquatic Natural Resources Improvement (PANI)
- (१०) International Centre of Excellence in Water Resources Management (ICEWaRM)

१७. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नामः

प्रमुख: सचिव, श्री दीनानाथ मिश्र

सूचना अधिकारी - शाखा अधिकृत श्री अशोक कुमार आचार्य

मोबाइल नं. ९८४९७४१८९८

१८. सार्वजनिक निकायको वेबसाइट भए सो को विवरणः

www.weecs.gov.np

१९. इमेल: weecs@mos.com.np

सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिएको विवरण: हालसम्म लिखित निवेदन प्राप्त भएको छैन। केही इमेल र टेलिफोनबाट सूचना माग भए बमोजिम सूचना प्रदान गरिदै आइएको छ।

२०. सार्वजनिक निकायमा सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएको वा हुने भएको भए सोको विवरण: आयोगको वेवसाइट तथा राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ।